

Etkili Dinleme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Etkili Dinleme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21404>

Özet

Psikolojik ölçek geliştirme kategorisinde yer alan **Etkili Dinleme Ölçeği**, N. Birden tarafından 2001 yılında hazırlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Bu ölçek, özellikle eğitim kurumlarında görev yapan öğretmen ve yöneticilerin, **etkili dinleme** süreçlerine dair algılarının sistematik olarak ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, dinleme becerilerinin kuramsal ve uygulamaya dönük boyutlarının değerlendirmeye odaklanmaktadır.

Ölçeğin temel amacı, profesyonel iletişimde kritik bir rol oynayan dinleme becerilerinin düzeyini belirlemek ve bu becerilerin farklı mesleki gruplar (öğretmenler ve yöneticiler) arasındaki algısal farklılıklarını ortaya koymaktır. Ölçeğin detaylı yapısal özellikleri, madde analizi ve psikometrik nitelikleri (geçerlik ve güvenirlik çalışmaları dahil) Kocaeli Üniversitesi'nde sunulan orijinal tez çalışmasında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler

Etkili Dinleme, Algı Karşılaşması, Öğretmen, Yönetici, Psikolojik Ölçek Geliştirme, İletişim Becerileri, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

Birden, N.

Amaç

Etkili Dinleme Ölçeği'nin birincil amacı, bireylerin (özellikle eğitim sektöründeki profesyonellerin) kendi **etkili dinleme** davranışları ve bu davranışların süreç içindeki önemine dair algılarının ölçmektir. Ölçek, dinleme becerilerini farklı boyutlarda ele alarak, katılımcıların kendilerini ne kadar "etkili bir dinleyici" olarak gördüklerini sayısal verilere dönüştürmeyi hedefler.

Geliştirme çalışmasının özel bir amacı, öğretmenler ile okul yöneticileri arasındaki **etkili dinleme** algılarının karşılaşmaktır. Bu karşılaşma, örgütsel iletişim ve liderlik rollerinin dinleme becerileri üzerindeki potansiyel etkilerini anlamak için kritik bir zemin sağlamaktadır.

Yapı

Ölçek, iletişim bilimleri ve psikoloji literatüründe tanımlanan **etkili dinleme** yapıların ölçmek üzere tasarlanmıştır. Etkili dinleme, sadece sessiz kalmak değil, aynı zamanda konuşma mesajını doğru bir şekilde almak, anlamlandırılmak, hatırlamak ve uygun geri bildirim vermek gibi karmaşık bilişsel ve davranışsal süreçleri içeren bir psikolojik yapı olarak ele alınır.

Ölçeğin maddeleri muhtemelen non-verbal ipuçlarına dikkat etme, yargılamadan dinleme, empati kurma ve geri bildirim verme gibi dinleme davranışlarının alt boyutlarına kapsamaktadır. Ancak, ölçeğin kesin faktör yapısı ve alt boyutları, orijinal 2001 yüksek lisans tezi incelenmeden netleştirilememektedir.

Geçerlik

Kaynak içerikte **Geçerlik** bilgisi (Validity) için herhangi bir veri sunulmamıştır. Ancak, bir ölçek geliştirme çalışması olarak, Birden (2001) tarafından yürütülen tez çalışması yapış geçerliyi, kapsam geçerliyi ve muhtemelen ölçüt bağımlı geçerlik analizlerini içermesi beklenmektedir.

Bu analizler tipik olarak, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen psikolojik yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini ve puanların teorik beklentilerle ne kadar uyumlu olduğunu gösterir. Ölçeği kullanmayı düşünen araştırmacıların, bu geçerlik çalışmalarının detaylarına ulaşmak için orijinal tezi incelemeleri gerekmektedir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte **Güvenirlik** (Reliability) çalışmalarına dair spesifik bir istatistik (örn. Cronbach Alfa katsayısı) belirtilmemiştir. Geliştirme çalışmalarında standarda uygun olarak, ölçeğin iç tutarlılığı veya zamanla değişmezliğini gösteren güvenilirlik analizlerinin yapılması zorunludur.

Bu analizler genellikle Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı, test-tekrar test güvenilirlik veya iki yarım güvenilirlik yöntemlerini içerir. Ölçeğin bilimsel kullanım için gerekli olan bu kritik güvenirlik verileri, N. Birden'in 2001 tarihli tezinde ayrıntılı olarak sunulmuştur.

Faktör Analizi

Etkili Dinleme Ölçeği'nin temel yapısı ve boyutları belirlemek amacıyla faktör analizinin yapıldığı varsayılmaktadır, zira bu bir "Geliştirme" ölçektir. Faktör analizi, ölçeğin çok boyutlu mu yoksa tek boyutlu mu olduğunu ortaya koyar.

Ancak, uygulanan faktör analizi türü (Açıklayıcı veya Doğrulayıcı Faktör Analizi) ve elde edilen faktör yükleri ile varyans açıklama oranları gibi spesifik sonuçlar kaynak içerikte mevcut değildir. Bu detaylar, ölçeğin yapısal geçerliliğini anlamak açısından hayati öneme sahiptir ve orijinal tez çalışmasında bulunabilir.

Enstrüman

Test Tipi:

Geliştirme (Developmental) Ölçeği.

Format:

Kaynak içerikte derecelendirme bilgisi ("-") olarak belirtilmiştir, ancak psikolojik ölçeklerin yaygın formatı genellikle Likert tipi derecelendirme ölçeğidir (örneğin, 1=Hiç Katılmıyorum'dan 5=Tamamen Katılıyorum'a).

Mevcut Diller:

Türkçe.

Popülasyon Grubu:

Öğretmenler ve Eğitim Yöneticileri.

Yaş Grubu:

Yetişkin (Çalışan Profesyoneller).

Popülasyon Detayları:

Kocaeli Üniversitesi bünyesinde yürütülen tez çalışması kapsamında, Kocaeli ilindeki eğitim kurumlarında görev yapan öğretmen ve yöneticiler örneklem grubunu oluşturmuştur.

Test Metodolojisi:

Öz bildirim (Self-Report) yöntemi kullanılarak katılımcıların kendi dinleme algılarının değerlendirilmeleri istenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen Algısı, Yönetici Algısı, Dinleme Davranışı, Geçerlik, Güvenirlilik, Kocaeli Üniversitesi, Eğitim Yönetimi.

Yazarlar**Yazar ORCID Tanıtıcıları:**

Mevcut Değil.

Kurum E-posta Adresleri:

Mevcut Değil.

Yazınma Adresi:

N. Birden (2001), Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tez Kaynağı).

İzinler, Ücret ve Test Yılı?**Test Yılı?:**

2001.

İzinler ve Ücret:

Ölçeğin ticari kullanıma dair bilgi mevcut değildir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanım için orijinal yazar veya Kocaeli Üniversitesi'nden izin alınması tavsiye edilir.

PDF Erişimi:

Kaynak içerikte PDF dosyası bulunmamaktadır. Ölçeğe tam erişim için ilgili üniversitenin tez merkezine başvurulması gerekmektedir. Tezin orijinal kopyesi: Birden, N. (2001). *Etkili dinleme sürecinde öğretmen ve yönetici algılamaları ve kariyerleri* (Yüksek lisans tezi). Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.

Kaynaklar

Birden, N. (2001). *Etkili dinleme sürecinde öğretmen ve yönetici algılamaları ve kariyerleri* (Yüksek lisans tezi). Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.

Etkili Dinleme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Ölçeğin tam metnine ve maddelerine ulaşmak için yukarıda belirtilen yüksek lisans tezi referansları incelenmesi gerekmektedir.